

MONICA ACALOVSKI: LITIAZA BILIARĂ COLESTEROLICĂ, DE LA EPIDEMIOLOGIE LA GENETICĂ

Ed. Clusium, Cluj 2008, ISBN 978-973-555-551-1, 119 pagini

La Editura Clusium a apărut recent monografia „Litiază biliară colesterolică, de la epidemiologie la genetică”, semnată de doamna Monica Acalovski, renumit profesor de gastroenterologie la Universitatea „Iuliu Hațieganu” din Cluj Napoca, cu o prestigioasă activitate de cercetare, centrată pe patologia hepatobiliară (20 de lucrări în reviste indexate ISI și peste 250 citări în literatura de specialitate), redactor șef al celei mai valoroase reviste de profil, *Journal of Gastrointestinal and Liver Diseases*. Monografia își propune să prezinte progresele înregistrate în ultimii ani în descifrarea intervenției factorului genetic în litiază biliară, în contextul patogeniei complexe a bolii. Identificarea factorilor care determină susceptibilitatea pentru formarea calculilor de colesterol, permite prevenirea bolii în condițiile unei prevalențe ridicate a litiazei biliare în țara

noastră (12% din populație), cu evoluție, adesea, încărcată de complicații chirurgicale, explicând numărul mare de colecistectomii (peste 20.000/an), care atrag și costuri crescute.

Lucrarea este rodul unui proiect de cercetare original, cu profesorul Frank Lammert, membru al grupului Proiectului Genomului Uman și cu alți cercetători de la Universitatea din Bonn.

În primul capitol, „Epidemiologia litiazei biliare”, sunt prezentate date actuale privind prevalența bolii în lume și în țara noastră, pornind de la studii necroptice, chirurgicale și ecografice. Aceste date demonstrează că litiază biliară reprezintă o problemă de sănătate publică în toate țările dezvoltate, iar calculii de colesterol reprezintă 80% din cazuri.

Capitolul 2 redă clar, pe larg, fiziologia secreției biliare, mecanismele litogenezei colesterolice (suprasaturarea bilei în colesterol, accelerarea nucleației cristalelor de colesterol, hipomotilitatea veziculară ce determină stază și hipomotilitatea intestinală). Identificarea transportorilor hepatocelulari ai lipidelor biliare majore și ai bilirubinei, precum și a receptorilor nucleari care controlează activitatea acestora deschide perspectiva evaluării unei strategii profilactice realiste în viitorul apropiat.

Capitolul 3 este dedicat rolului factorului genetic în litogeneza colesterolică, demonstrat de cercetările proprii prin studii familiale, studii la gemeni, studii populaționale și pe imigranți, studii biochimice și modele animale. Litiază biliară este o afecțiune cu patogenie multifactorială, care rezultă din interacțiunea complexă dintre

factorii de mediu și factorii genetici. Sunt în curs de identificare toate genele litogene, ceea ce va permite extinderea strategiilor de evaluare a riscului și de prevenire a formării calculilor de colesterol.

În capitolul 4 sunt analizați factorii de risc de teren. Factorii nemodificabili sunt reprezentați de prevalența ridicată a bolii la femei, la vârstele avansate și în unele familii. Factorii de risc modificabili sunt factorii metabolici (obezitatea, dislipidemiile, diabetul zaharat, sindromul metabolic), cu incidență crescută în prezent, care anunță o creștere a prevalenței litiazei biliare colesterolice.

Capitolul 5 este dedicat factorilor de risc de mediu care intervin în litogeneză: dieta, postul prelungit, fumatul, sedentarismul, statusul socioeconomic, medicamente. Abordarea unei diete „sănătoase” și a unui stil de viață „sănătos” reprezintă o măsură importantă de profilaxie primară a litiazei biliare colesterolice la persoanele cu risc.

Capitolul 6 prezintă profilaxia primară a litiazei biliare colesterolice, recomandări derivate din studiile epidemiologice, strategii și măsuri preventive pentru acest tip frecvent de litiază biliară și chiar recomandări sugerate de informația genetică.

Este posibil ca multe persoane să prezinte o predispoziție genetică pentru litiază biliară. Este, de asemenea, posibil ca alte persoane să prezinte alele susceptibile pentru a dezvolta obezitate sau diabet zaharat de tip 2, boli cu risc de formare a calculilor de colesterol. Elucidarea geneticii moleculare a litiazei colesterolice oferă atât perspectiva prevenirii, cât și pe cea a unor noi posibilități de tratament al litiazei biliare.

Ilustrația cărții (numeroase grafice, tabele și figuri clare) completează textul și facilitează înțelegerea. Este simplă, nesofisticată, parcimonios oferită pentru a nu amplifica și mai mult volumul manualului. Bibliografia de ultimă oră de la sfârșitul fiecărui capitol susține exactitatea și noutatea informației. Forma grafică deosebită, stilul academic de prezentare fac lectura agreabilă. Volumul conceput în stil european este ușor de parcurs datorită manierei concise, ordonate și clare, fiind sistematizat didactic. Condiția grafică deosebită face cinste editurii.

Apariția acestei cărți reprezintă un eveniment editorial deosebit, monografia fiind utilă studenților, rezidenților, specialiștilor din diverse domenii, gastroenterologi, chirurghi, nutriționiști, geneticieni, medici de laborator, științe fundamentale, cercetători, fiind un model pentru cei care au acces la o cercetare de vârf.

E. Târcoveanu, Oana Epure